

Dávky pomoci v hmotné nouzi

1. K čemu tyto dávky slouží?

Tyto dávky slouží k zajištění základních životních potřeb osob, které nemají dostatečné příjmy, tj. nacházejí se v hmotné nouzi. Jejich poskytování upravuje zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.

2. Jaké existují dávky pomoci v hmotné nouzi?

- opakující se dávky: a) příspěvek na živobytí,
b) doplatek na bydlení;
- jednorázová dávka: mimořádná okamžitá pomoc.

I. Příspěvek na živobytí

3. K čemu je příspěvek na živobytí určen?

Příspěvek na živobytí je určen na úhradu základních životních potřeb kromě nákladů na bydlení (jde např. o úhradu stravy, oblečení, obuvi, dopravy, vzdělání).

4. Kdo má na příspěvek na živobytí nárok?

Osoba s trvalým pobytem na území České republiky (dále např. azylanti, cizinci s dlouhodobým pobytem v ČR, občané členských států EU, pokud jsou hlášeni na území ČR k pobytu po dobu delší než 3 měsíce atd.), která má na území ČR **bydliště**, tj. dlouhodobě se zde zdržuje, vykonává zde výdělečnou činnost, žije zde s rodinou, plní zde povinnou školní docházku nebo se zde soustavně připravuje na budoucí povolání, popřípadě existují jiné významné důvody, zájmy či aktivity, jejichž vzájemná souvislost dokládá sepětí této osoby s ČR. Těmto osobám mohou být dávky přiznány, **pokud se nacházejí v hmotné nouzi**.

5. Kdo je osobou v hmotné nouzi?

Osoba se nachází v hmotné nouzi, jestliže její **příjem** (příjem společně posuzovaných osob; viz bod č. 9) po odečtení přiměřených nákladů na bydlení **nedosahuje částky živobytí**, a tento příjem si nemůže zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním, a zabezpečení jejich základních životních podmínek je tak vážně ohroženo. Kromě výše příjmu musí být osoba, aby u ní mohl být uznán stav hmotné nouze, **v pracovním či obdobném vztahu** alespoň v rozsahu 20 hodin měsíčně a mít z tohoto vztahu příjem,¹ **v evidenci uchazečů o zaměstnání** nebo musí **vykonávat samostatnou výdělečnou činnost** (tj. podnikat). Z této zásady jsou však výjimky.

6. Může mi úřad příspěvek na živobytí přiznat, pokud nejsem v evidenci uchazečů o zaměstnání, nepodnikám, ani nejsem v pracovním vztahu?

Ano, pokud patříte mezi tyto skupiny osob:

- osoby starší 68 let,
- poživatelé starobního důchodu,
- osoby invalidní ve třetím stupni,
- osoby pobírající peněžité dávky nemocenského pojištění z důvodu těhotenství a mateřství,
- rodiče pečující o dítě po dobu pobírání rodičovského příspěvku a po této době, pokud dítě nemůže být z vážných důvodů umístěno v jeslích či v mateřské škole,
- osoby pečující o dítě do 10 let závislé na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I.,
- osoby pobírající příspěvek na péči ve II., III., IV. stupni a osoby o ně pečující,
- nezaopatřené děti,
- osoby uznané dočasně práce neschopnými či práce neschopné z důvodu, který by byl u pojištěnce důvodem pro rozhodnutí o vzniku dočasné pracovní neschopnosti.

¹ Pokud jste v pracovním / obdobném vztahu a nemáte příjem, protože Vám zaměstnavatel nevyplatil mzdu, plat, odměnu za práci / jejich náhradu v termínu splatnosti, jste při splnění dalších podmínek v hmotné nouzi.

7. Existují případy, kdy nemám na příspěvek na živobytí nárok, přestože jinak bych podmínky pro přiznání dávky splnil?

Ano. Na dávku nemáte nárok, pokud:

- prokazatelně neprojevujete snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním (uplatněním nároků a pohledávek, využitím majetku, vlastní prací – zejména hledáním zaměstnání),
- jste veden v evidenci uchazečů o zaměstnání a bez vážných důvodů odmítnete vykonávat krátkodobé zaměstnání nebo se účastnit cíleného programu k řešení zaměstnanosti, a to po dobu tří měsíců,
- nemáte nárok na nemocenské (na nemocenské v plné výši), neboť jste si přivodil pracovní neschopnost úmyslně, zaviněnou účastí ve rvačce, následkem opilosti či užití omamných prostředků či při spáchání úmyslného trestného činu,
- byl jste sankcionován za neplnění povinností zákonného zástupce dítěte spojených s řádným plněním povinné školní docházky, a to po dobu 3 měsíců,
- byl jste sankcionován odnětím dávky neprávem přiznané nebo z důvodu nesplnění povinností vyplývajících ze zákona o pomoci v hmotné nouzi, a to po dobu 3 měsíců,
- nastoupil jste výkon zabezpečovací detence, trestu odnětí svobody nebo jste byl vzat do vazby,
- jste osobou samostatně výdělečně činnou a Váš příjem po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje částky živobytí proto, že jste se nepřihlásil k nemocenskému pojištění, a nemáte tedy dávky z tohoto pojištění.

V odůvodněných případech Vám může úřad práce dávku přiznat (výjimku nemůže učinit v případě osob ve výkonu zabezpečovací detence, trestu odnětí svobody a ve vazbě).

8. Jaké příjmy úřad práce započítává pro účely příspěvku na živobytí?

Jednoduše řečeno, veškeré příjmy po odečtení nákladů na jejich dosažení, zajištění a udržení (tj. po odečtení daní, pojistného na sociální a zdravotní pojištění atd.).

Úřad práce započítává **70 % příjmu ze zaměstnání** (výdělek ve výši 5.000,- Kč započítává ve výši 3.500,- Kč), **80 % příjmu z dávek nemocenského pojištění, z podpory v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci, z důchodu**. Ostatní příjmy (např. rodičovský příspěvek, přídavky na děti, výživné apod.) úřad práce započítává v plné výši. U podnikatelů vykonávajících hlavní samostatnou výdělečnou činnost úřad započítává jejich příjem v plné výši, minimálně započte částku odpovídající 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství za předchozí rok (za rok 2016 je tato částka 13.700,- Kč), a to i pokud podnikatel nemá příjem ze samostatné výdělečné činnosti, ale výkon této činnosti nepřerušil. **Od příjmu úřad práce neodečítá splátky úvěrů (hypoték), exekuční srážky či splátky výživného.**

V případě, že podáte novou žádost o příspěvek na živobytí, úřad práce zjišťuje příjem za 3 měsíce zpětně před podáním žádosti. Pokud jste ztratil podstatnou část příjmu (ze zaměstnání, z podpory v nezaměstnanosti, z rodičovského příspěvku apod.), zjišťuje úřad práce příjem za měsíc, v němž k poklesu příjmu došlo. V průběhu poskytování dávky úřad práce zjišťuje příjem za měsíc zpětně.

Od příjmů úřad práce ještě odečítá tzv. přiměřené náklady na bydlení (viz bod č. 11).

9. Zohledňuje úřad práce pouze mé příjmy a majetkové poměry?

Nikoliv. Při rozhodování o dávce úřad práce zohledňuje příjmy, majetkové poměry a snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním tzv. **společně posuzovaných osob**, kterými jsou:

- rodiče a nezletilé nezaopatřené děti,
- manželé či partneři,
- rodiče a nezletilé děti, které nejsou nezaopatřené/zletilé děti, pokud tyto děti společně s rodiči užívají byt a nejsou společně posuzovány s manželem či se spoluzijící osobou,
- jiné osoby, které společně užívají byt.

Pokud užívají jeden byt osamělý rodič, jeho rodiče a jeho dítě, posuzují se všichni společně.

10. Nesouhlasím s tím, aby mě úřad práce posuzoval společně s další osobou, jak mohu postupovat?

Můžete požádat úřad práce, aby vyloučil osobu z okruhu společně posuzovaných osob, pokud prokážete, že:

- tato osoba s Vámi neužívá byt, jiný než obytný prostor či ubytovací zařízení (můžete například doložit její nájemní smlouvu k jinému bytu),
- ačkoliv s Vámi užívá byt, jiný než obytný prostor či ubytovací zařízení, nevedete společnou domácnost, tj. nepodílíte se na úhradě nákladů společných potřeb (užíváte oddělené místnosti, máte oddělené potraviny apod., úřad práce může tyto skutečnosti ověřit v rámci šetření v místě bydliště), úřad práce nemůže takto postupovat, pokud mají osoby k sobě vyživovací povinnost.

11. Jaké náklady na bydlení jsou přiměřené?

Za přiměřené náklady na bydlení úřad práce pokládá odůvodněné náklady na bydlení, maximálně však do výše 30 % (v Praze do výše 35 %) příjmu osoby nebo společně posuzovaných osob.

Odůvodněné náklady jsou popsány v informačním letáku [Dávky na bydlení](#).²

Po úhradě přiměřených nákladů na bydlení by měla osobě zbývat **tzv. částka živobytí**, v opačném případě má nárok na příspěvek na živobytí při splnění dalších výše uvedených podmínek.

12. Co je částka živobytí?

Částka živobytí se stanovuje pro každou osobu individuálně. U dospělé osoby činí částku živobytí nejméně částka existenčního minima ve výši 2.200,- Kč, za splnění dalších podmínek (pokud prokazuje snahu zvýšit si příjem uplatněním nároků a pohledávek, prodejem či jiným využitím majetku a vlastní prací) může dosáhnout částky životního minima (u osamělého jednotlivce 3.410,- Kč).

V případě, že rodinu tvoří více společně posuzovaných osob, částky živobytí se sčítají. Částka živobytí první nejstarší osoby v rodině činí až 3.140,- Kč, pro další osoby od 15 let věku, které nejsou nezaopatřeným dítětem, je stanovena částka 2.830,- Kč, pro nezaopatřené dítě od 15 do 26 let věku částka 2.450,- Kč, pro nezaopatřené dítě ve věku od 6 do 15 let částka 2.140,- Kč a pro nezaopatřené dítě ve věku do 6 let částka 1.740,- Kč.

Částka živobytí se navyšuje o zvýšené náklady na dietní stravování (stanovené ve vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí č. 389/2011 Sb.).

Částku živobytí pouze ve výši 2.200,- Kč (případně navýšenou o náklady na dietní stravování) má:

- osoba, která je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání a v posledních 6 měsících jí byl skončen pracovní poměr z důvodu porušení povinností zvláště hrubým způsobem,
- osoba, které je poskytována zdravotní péče ve zdravotnickém zařízení po celý měsíc (to neplatí, pokud jde o nezaopatřené dítě, poživatele starobního důchodu, osobu invalidní ve třetím stupni a osobu starší 68 let),
- osoba, která dluží na výživném pro nezletilé dítě částku vyšší než trojnásobek měsíční splátky (to neplatí, pokud jde o nezaopatřené dítě, poživatele starobního důchodu, osobu invalidní ve třetím stupni a osobu starší 68 let nebo pokud dluh na výživném vznikl až po podání žádosti o příspěvek na živobytí a osoba podala návrh soudu na zrušení či snížení výživného),
- osoba, která pobírá příspěvek na živobytí déle než 6 kalendářních měsíců,³ pokud nevykonává veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin měsíčně (to neplatí, pokud jde o osoby vymezené v bodě č. 6, osoby invalidní ve druhém stupni, osoby s nárokem na podporu v nezaměstnanosti či při rekvalifikaci nebo osoby prokazatelně se účastnící projektů organizovaných úřadem práce či osoby výdělečně činné).

13. Úřad práce požaduje, abych prodal auto, byt, uplatnil nárok na výživné jako zákonný zástupce dítěte u soudu, jinak mi odejme příspěvek na živobytí, má na to právo?

Ano. Úřad práce může vyžadovat, abyste si zvýšil příjem vlastním přičiněním, a to prodejem věcí či uplatněním nároků a pohledávek. Nemůže však žádat prodej motorového vozidla, pokud jej využíváte k výdělečné činnosti nebo k jinak nezajistitelné dopravě do školy nebo do zaměstnání, prodej bytu, který využíváte k přiměřenému trvalému bydlení, prodej věcí, které nemohou být předmětem exekuce (např. obvyklého vybavení domácnosti, snubního prstenu, kompenzační

² Leták naleznete na webových stránkách www.ochrance.cz v sekci Životní situace.

³ Doba šesti kalendářních měsíců bude úřad práce počítat od 1. února 2017.

pomůcky pro osobu se zdravotním postižením) apod. Úřad práce by rovněž neměl vyžadovat, abyste uplatnil nárok na výživné v případech, kdy to nelze spravedlivě žádat, například jestliže nelze určit otcovství. Pokud máte možnost zvýšit si příjem vlastním přičiněním a neučiníte to, může Vám úřad práce přiznat nižší příspěvek na živobytí a po třech měsících jej odejmout.

14. Úřad práce požaduje, abych prokázal, že si hledám zaměstnání, nebo abych vykonával veřejnou službu, jinak mi sníží příspěvek na živobytí, má na to právo?

Ano. Žadatel o dávku, či příjemce příspěvku na živobytí, musí prokázat, že se snaží zvýšit si příjem vlastní prací, tedy hledá zaměstnání ve spolupráci s úřadem práce, využívá služby agentur práce, inzerci, hledá nabídky práce na internetu apod. nebo vykonává veřejně prospěšné práce nebo krátkodobé zaměstnání zprostředkované úřadem práce či veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin měsíčně. Pokud projevenou snahu neprokáže a nemá ani příjem z výdělečné činnosti, může úřad práce příspěvek na živobytí snížit. V případě, že příjemce příspěvku na živobytí pobírá dávku déle než 6 měsíců,⁴ úřad práce dávku sníží (u osoby bez příjmu až na 2.200,- Kč), pokud příjemce dávky nebude vykonávat veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin měsíčně (viz bod č. 12 s tam uvedenými výjimkami).

15. Jaké mám jako příjemce příspěvku na živobytí povinnosti? Musím umožnit návštěvu pracovníka úřadu práce ve svém bytě?

Jako příjemce příspěvku na živobytí jste povinen dokládat úřadu práce příjmy, náklady na bydlení, oznamovat změny skutečností rozhodných pro nárok na dávku (např. že jste byl vyřazen z evidence uchazečů o zaměstnání, změnil se okruh společně posuzovaných osob apod.), umožnit provedení šetření pracovníkem úřadu práce v místě svého bydliště, jinak může úřad práce výplatu dávky zastavit nebo dávku odejmout.

16. Úřad práce mi vyplácí část příspěvku na živobytí v poukázkách (stravenkách), má na to právo?

Úřad práce může podle schopností a možností osoby v hmotné nouzi s dávkou hospodařit a využít ji k účelu, k němuž je určena, vyplácet 35–65 % dávky v poukázkách opravňujících k nákupu zboží v určité hodnotě (např. stravenkách určených k nákupu potravin). Pokud pobíráte příspěvek na živobytí déle než 6 měsíců⁵ v posledních 12 měsících, úřad práce vždy část příspěvku na živobytí (nejméně 35 % a nejvýše 65 % dávky) vyplatí poukázkami.

II. Doplatek na bydlení

Podrobné podmínky pro jeho přiznání jsou popsány v informačním letáku [Dávky na bydlení](#).

III. Mimořádná okamžitá pomoc

17. Co je mimořádná okamžitá pomoc?

Dávka pomoci v hmotné nouzi určená k řešení akutního stavu nouze fyzické osoby.

18. V jakých případech úřad práce může poskytnout tuto dávku?

- Pokud nesplňujete podmínky pro přiznání příspěvku na živobytí, ale s přihlédnutím k Vaším příjmům, celkovým sociálním a majetkovým poměrům, Vám **hrozí vážná újma na zdraví** (například nemáte dostatečné prostředky k nákupu základních potravin). Úřad práce může dávku poskytnout u nezaopatřených dětí do částky jejich životního minima, u ostatních osob do částky existenčního minima (2.200,- Kč). O tuto dávku je vhodné požádat v kalendářním měsíci, kdy se v rodině příjemců příspěvku na živobytí narodí dítě, protože příspěvek na živobytí se rodině zvýší až další kalendářní měsíc.
- Pokud nemáte s ohledem na příjmy a sociální a majetkové poměry dostatečné prostředky:

⁴ Dobu šesti kalendářních měsíců bude úřad práce počítat od 1. února 2017.

⁵ Úřad práce bude dobu šesti kalendářních měsíců počítat od 1. června 2017.

- k úhradě nezbytného jednorázového výdaje (např. správního poplatku při prokázané ztrátě osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného listu nebo dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání, jízdného v případě ztráty peněžních prostředků, k úhradě noclehu na noclehárně, poplatku za vstupní lékařskou prohlídku při nástupu do zaměstnání, jistoty, kterou vyžaduje pronajímatel při uzavření nájemní smlouvy, nákladů na stěhování),
- na úhradu nákladů spojených s **pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby** (např. pračky, ledničky, postele, dioptrických brýlí v základním provedení, pokud je nelze koupit z příspěvku ze zdravotního pojištění),
- na úhradu **odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřeného dítěte** (např. nákladů na zájmové kroužky, sportovní aktivity, tábor, školní pomůcky, lyžařský výcvik) a na zajištění nezbytných činností souvisejících se sociálně-právní ochranou dětí (poradenské pomoci, návštěv dětí z dětského domova v rodině a rodičů u dětí v dětských domovech).

Dávku lze poskytnout až do výše nezbytného výdaje. U základních předmětů dlouhodobé potřeby a výdajů souvisejících se vzděláváním nebo zájmovou činností dětí činí maximální výše dávky 34.100,- Kč ročně.

- Pokud jste **ohrožen sociálním vyloučením** (např. byl jste propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody, z dlouhodobé hospitalizace ve zdravotnickém zařízení, z dětského domova, výchovného ústavu, jste osobou bez příštěší, obětí trestné činnosti) – dávku lze poskytnout až do výše 1.000,- Kč, a to i opakovaně, maximálně však do částky 13.640,- Kč ročně.
- V případě, že Vás postihla **vážná mimořádná událost** (např. povodeň, vichřice, zemětřesení, požár, jiná destruktivní událost, ekologická nebo průmyslová havárie) a Vaše celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že Vám neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami. Dávku lze poskytnout až do výše 51.150,- Kč.

19. Nemám peníze na léky a na úhradu dopravy k lékaři, jak mám postupovat?

Požádejte svého ošetřujícího lékaře o předepsání léku bez doplatku, eventuálně se informujte v lékárně, zda neexistuje lék se stejnou účinnou látkou, ale bez doplatku nebo s nižším doplatkem (lékárník může lék zaměnit). Úřad práce v současné době mimořádnou okamžitou pomoc na tento účel nepřiznává. Jestliže užíváte lék, který není ani částečně hrazen z veřejného zdravotního pojištění, můžete požádat prostřednictvím svého ošetřujícího lékaře svou zdravotní pojišťovnu, aby výjimečně uhradila zdravotní službu z pojištění jinak nehrazenou, pokud je jedinou možností Vaší léčby.

Mimořádnou okamžitou pomoc můžete žádat na úhradu dopravy k lékaři, je-li návštěva lékaře nezbytná, Váš zdravotní stav nevyžaduje přepravu sanitkou a na úhradu tohoto nákladu musíte vynaložit podstatnou část příjmu (např. dojíždíte několikrát týdně na rehabilitační léčbu).

20. Nemám peníze na úhradu regulačního poplatku, jak mám postupovat?

Pokud Vám úřad práce přiznal některou dávku pomoci v hmotné nouzi a prokážete tuto skutečnost oznámením, rozhodnutím nebo potvrzením úřadu práce ne starším 30 dnů, nejste povinen hradit regulační poplatek ve zdravotnictví.

21. Je úřad práce povinen vždy mé žádosti o mimořádnou dávku vyhovět?

Není. Mimořádná okamžitá pomoc je dávkou nenárokovou, tj. úřad práce ji může, ale nemusí poskytnout, záleží na jeho správním uvážení. Zamítnutí žádosti musí úřad práce vždy řádně **odůvodnit** v rozhodnutí. Stejně musí postupovat, přizná-li dávku v nižší než požadované výši.

22. Náklad, který lze hradit prostřednictvím mimořádné okamžité pomoci, jsem již zaplatil ze svých prostředků, nyní mi nezbývají peníze na živobytí, mohu si o mimořádnou okamžitou pomoc požádat dodatečně?

Ano, tento postup by však měl být výjimečný, a to v situacích, kdy nebylo možné s úhradou nezbytného nákladu posečkat.

23. Musím využít přiznanou dávku vždy na výdaj, na jaký byla určena?

Ano. Pokud příjemce celou dávku nebo její část nevyužije k účelu, pro který byla přiznána, jedná se o přeplatek, který je povinen úřadu práce vrátit.

IV. Řízení o dávkách pomoci v hmotné nouzi

24. Kde si mohu o dávky pomoci v hmotné nouzi požádat?

O dávky si můžete požádat na **kterémkoliv kontaktním pracovišti úřadu práce v kraji, v němž máte hlášen trvalý pobyt**. Zaměstnanci úřadu práce jsou povinni Vás poučit, jaké skutečnosti musíte k žádosti doložit. O mimořádnou okamžitou pomoc můžete žádat na kterémkoli kontaktním pracovišti úřadu práce, v jehož obvodu došlo k situaci, která vyžaduje poskytnutí této dávky.

25. Pracovník úřadu práce odmítl moji žádost o dávku přijmout s tím, že není úplná nebo že nemám na dávku nárok. Je takový postup správný?

Není. Pracovník úřadu práce je povinen žádost přijmout, i když není úplná (tj. i tehdy, pokud Vám chybí nějaký doklad). Rovněž není oprávněn dopředu posuzovat, zda splňujete podmínky pro přiznání dávky. Není-li žádost úplná, je úřad práce povinen Vás vyzvat, abyste ji ve stanovené lhůtě doplnil (např. doložil chybějící skutečnosti). Odmítá-li příslušný úředník žádost přijmout, trvejte na přivolání vedoucího pracovníka a sepsání úředního záznamu o odmítnutí přijetí žádosti nebo žádost podejte na podatelnu úřadu práce či pošlete poštou.

26. Jak dlouho trvá řízení o dávce?

Řízení trvá 30 dnů, ve složitých případech a je-li třeba provést místní šetření, 60 dnů. O mimořádné okamžité pomoci by měl úřad práce rozhodnout bezodkladně.

27. Jak mohu postupovat, když je úřad práce v řízení nečinný?

Můžete podat žádost o přijetí opatření proti nečinnosti na Ministerstvo práce a sociálních věcí. Nejedná-li ministerstvo nápravu, můžete podat žalobu proti nečinnosti nebo se obrátit na veřejného ochránce práv.

28. Jak mohu postupovat, pokud nesouhlasím s rozhodnutím úřadu práce?

- Proti oznámení o přiznání dávky nebo o zvýšení dávky pomoci v hmotné nouzi můžete podat **námítky** do 15 dnů ode dne výplaty první splátky dávky (úřad práce pak musí vydat do 30 dnů rozhodnutí o dávce).
- Proti rozhodnutí můžete podat do 15 dnů **odvolání** k Ministerstvu práce a sociálních věcí prostřednictvím úřadu práce, který napadené rozhodnutí vydal.

29. Jak mohu postupovat, pokud nesouhlasím ani s rozhodnutím o odvolání?

- Do dvou měsíců od obdržení rozhodnutí o odvolání můžete podat **žalobu** ke krajskému soudu dle místa Vašeho bydliště (řízení je osvobozeno od soudních poplatků).
- Do jednoho roku od obdržení rozhodnutí o odvolání můžete dát **podnět k provedení přezkumného řízení** ministrovi práce a sociálních věcí.
- Do tří let můžete úřad práce požádat o neprávem odepřenou dávku.
- Kdykoliv se můžete obrátit na veřejného ochránce práv, po uplynutí jednoho roku je však obtížné zjednat nápravu rozhodnutí; po uplynutí tří let již nelze nápravu zjednat vůbec.